

Tale til Grønlands Nationaldag den 21.6.2021 af formand Benny Nybo, DGH Odense

----- DET TALTE ORD GÆLDER -----

PILLUARIT!!! PILLUARIT!!!

HJERTELG VELKOMMEN ALLESAMMEN TIL GRØNLANDS NATIONALDAG HER I NORDATLANTISK HUS. OG ET SÆRLIGT VELKOMMEN TIL VORES UDENBYS GÆSTER BLANDT ANDET VORES VENNER FRA JYLLAND.

FOR KUN 12 ÅR SIDEN FIK GRØNLAND SELVSTRE. DET VAR I 2009, 40 ÅR EFTER HJEMMESTYRET BLEV INDFØRT I 1979.

BARE I 30 ÅR TIDLIGERE BLEV FOLKESTYRET INDFØRT I DANMARK. DET VAR I 1849, DA KONG FREDERIK D. 7. OVERGAV MAGTEN PÅ FREDELIG VIS TIL DET DANSKE FOLK.

FÆRØERNE FIK HJEMMESTYRE I 1948 FOR 72 ÅR SIDEN.

KONGERIGET KAN FØRES TILBAGE TIL VIKINGERNE FOR OVER 1000 ÅR SIDEN. KONGERIGET BESTÅR HELT UTROLIGT ENDNU, VI ER ALLE TRE - GRØNLAND, FÆRØERNE OG DANMARK - DELE AF KONGERIGET ... DELE AF RIGSFÆLLESSKABET.

DET VAR EN DANSK JURIST, DER I 1993 FØRSTE GANG BRUGTE ORDET - RIGSFÆLLESSKABET. DET ER ALTSÅ KUN 28 ÅR SIDEN. JEG TROEDE ÆRLIG TALT, AT DET ORD VAR MEGET ÆLDRE.

SÅ DET ER IKKE MANGE ÅR, VI HAR KUNNET GUMLE PÅ DET ORD, SOM VEL ALT ANDET LIGE INDEHOLDER ORDET: LIGEVÆRD.

JURISTEN SAGDE: Man bør betegne Riget som dét, det er; nemlig et fællesskab mellem tre rigsdele, der er grundlæggende forskellige for så vidt angår sprog, kultur, klima, livsmønstre og identitet.

BARE SÅ I ALLE VED DET: ORDET RIGSFÆLLESSKAB ER IKKE INDEHOLDT I NOGEN LOV, HELLER IKKE I GRUNDLOVEN.

I FOLKETINGETS AFSLUTNINGSDEBAT FYLDTE GRØNLAND EN HEL DEL. POLITIKERE FRA ALLE PARTIER TRAK FRONTERNE OP OG FØRSØGTE AT NÅ HINANDEN I EN LIGEVÆRDIG DIALOG - OM NETOP UBALANCEN MELLEM DE TRE LANDE.

DET GRØNLANDSKE FOLKETINGSMEDLEM AKI-MATILDA HØEGH-DAM FORESLOG, AT GRØNLAND SKULLE VÆRE EN DECIDERET STAT, FOR KUN PÅ DENNE MÅDE KAN GRØNLAND BLIVE LIGEVÆRDIG MED DANMARK. DET KAN VI SÅ ALLESAMMEN SÅ TÆNKE LIDT NÆRMERE OVER.

GRØNLAND KAN MED LIDT GOD VILJE GODT SAMMENLIGNES MED EN SMUK KVINDE MED MANGE BEJLERE. STORMAGTERNE USA, RUSLAND OG KINA GØR SIG VOLDSOMT POLULÆRE FOR DENNE ATTRAKTIVE ARKTISKE KVINDE. OG DET ER IKKE KUN FOR HENDES BRUNE ØJNES SKYLD.

SKIFTENDE PRÆSIDENTER FRA USA HAR VILLET KØBE HENDE AF FORSVARSMÆSSIGE GRUNDE, SOM VI HAR FÅET FORTALT I BO LIDEGAARDS BOG - "UDEN MANDAT". BOGEN, DER BLEV TIL FILMEN - "VORES MAND I AMERIKA", DER HANDLER OM DEN DANSKE AMBASSADØR HENRIK KAUFMANS ROLLE UNDER 2. VERDENSKRIG I FORBINDELSE MED

USA'S TILSTEDEVÆRELSE I GRØNLAND OG OPRETTELSEN AF NATO.

I TAKT MED AT ISEN SMELTER VED NORDPOLEN OG I ARKTIK STIGER INTERESSEN FRA RUSLAND OG KINA. RUSLAND MENER AT ARKTIK MED SINE STORE UNDERSØISKE LANDSKABER ER DERES - OG KINESERNE SNAKKER OM SJÆLDNE JORDARTER LIGESOM AMERIKANERNE. DERFOR ÆNDRER DET SIKKERHEDSPOLITISKE BILLEDE SIG VOLDSOMT. OG DET ER DER STOR FOKUS PÅ OG BEKYMRING OVER I BÅDE GRØNLAND OG DANMARK OG IKKE MINDST I NATO.

NU TIL NOGET HELT ANDET, OG ALLIGEVEL IKKE.

I 1721 - FOR 300 ÅR SIDEN - GIK DEN DANSKE NORSKFØDTE PRÆST HANS EGEDE I LAND, FORDI HAN VILLE KRISTNE HEDNINGENE I GRØNLAND. HAN HAVDE GUD MED SIG SAMMEN MED JESUS OG HELLIGÅNDEN, LIGESOM HAN VILLE INDFØRE FADERVOR. MÅSKE VAR HER EFTERKOMMERE AF DE NORSKE VIKINGER I EN ELLER ANDEN FJORD. MEN HAN FANDT DEM IKKE, OG SÅ GIK HAN IGANG MED DE INDFØDTE.

DET BLEV TIL ET LANGT OPGØR MED DET GAMLE FANGERLIV MED ÅNDEMANERE OG TROMMEDANS, ET OPGØR HANS EGEDE FORMODENTLIG ALDRIG HAR VUNDET. HANS EGEDES NOGET ÆLDRE KONE, GERTRUD, HAR IFØLGE KIM LEINES LÆSEVÆRDIGE BOG – "RØD MAND SORT MAND" - NOK VÆRET DEN DER HAR STÅET MEST FOR NÆSTEKÆRLIGHEDEN AF DE TO, IDET HUN TOG MANGE FORSØMTE GRØNLANDSKE BØRN TIL SIG.

I NORDATLANTISK HUS HAR VI MARKERET 300 ÅRET MED FORSKELLIGE FOREDRAG BL.A. MED KIM LEINE, DER LÆSTE UDDRAG AF SIN NYE BOG - "EFTER ÅNDEMANEREN", DER UDKOMMER TIL EFTERÅRET.

OG I NÆSTE UGE VIL DER VÆRE DEBAT HER I HUSET OM KOLONISERINGEN AF GRØNLAND.

LIGESOM SÅ MANGE ANDRE OPRINDELIGE FOLK HER PÅ JORDEN, SÅ HAR KOLONITIDEN VÆRET FYLDT MED SORG OG SMERTE OG EN BESVÆRLIG VEJ TIL DEN MODERNE LEVEVIS I STORBYERNE.

FORNYLIG HAVDE VI I HUSET HER 5 POSTKOLONIALE FORESTILLINGER FRA BETONEN I NUUK – KILOMETERHUSRÆKKERNE DER KALDES: NARSARSUAQ/SLETTEN.

JEG VIL SENT GLEMME VIDUNDERLIGE MAKKA KLEIST, DER SPILLEDE EN GAMMEL DAME, DER SIDDER I SIN NYE LEJLIGHED PÅ SLETTEN OG TÆNKER TILBAGE PÅ TVANGSFORFLYTNINGEN FRA BYGDEN TIL BETONLEJLIGHEDEN. HJERTESKÆRENDE VAR BERETNINGEN OM HENDES MANDS SMERTE VED AT SKULLE SKYDE SINE SLÆDEHUNDE, ISÆR FØRERHUNDEN, SOM HAVDE REDDET HANS LIV. DET ER JO HELT UBÆRLIGT.

LIGE SÅ UBÆRLIGT VAR TEATERSTYKKET OM - "HUSKER DU LISA" - DEN UNGE GRØNLANDSKE KVINDE, SOM BLEV DRÆBT I 1985. MORDEREN BLEV ALDRIG FUNDET.

MEN LIVET ER IKKE KUN SØRGELIGT, IDAG ER EN FESTDAG, OG LAD MIG BRUGE ANLEDNINGEN TIL AT FORTÆLLE, AT BESTYRELSEN HAR NEDSAT EN STYREGRUPPE, DER SKAL ARBEJDE FOR EN UDBYGNING AF NORDATLANTISK HUS.

VI KUNNE BLANDT ANDET TÆNKE OS AT SKABE ET DIGITALT PARTNERSKAB MED DET SPRITNYE ISFJORDSCENTER I ILULISSAT, DER ÅBNER OM 14 DAGE. DET PASSER FINT MED, AT ILULISSAT VIL VÆRE "GRØNLANDS HOVEDSTAD FOR VIDEN OM

KLIMAFORANDRINGER". ISFJORDCENTERET HAR KOSTET 152 MIO. KRONER.

ET VIGTIGT MÅL MED VORES KLIMAHUS ER, AT ALLE SKOLEBØRN I DANMARK KAN FÅ ET TÆTTERE FORHOLD TIL KLODENS KLIMA, NEDSMELTNINGEN AF ISEN OG DEN GLOBALE OPVARMNING.

I DAG ER EN FESTDAG, HVOR VI I FÆLLESKAB VIL FEJRE GRØNLAND MED DET SMUKKE GRØNLANDSKE FLAG.

VI VIL SENDE VORES TANKER HJEM TIL FAMILIE OG VENNER I GRØNLAND, LIGESOM VI VIL SENDE TANKERNE TIL DE ANDRE 3 GRØNLANDSKE HUSE I DANMARK, HVOR DAGEN OGSÅ FEJRES.

LAD OS BØJE HOVEDET ET KORT ØJEBLIK I STILHED OG TÆNKE PÅ DEM VI HAR MISTET I ÅRETS LØB...

MEN LAD OS OGSÅ GLÆDES OVER DE SMÅ BØRN, DER ER BLEVET FØDT SIDEN SIDSTE ÅR.

SOM DE FLESTE VED HAR VI SAGT FARVEL TIL KIRSTEN MÆRSK, OG SIDEN I 1. AUGUST 2020 HAR NAUJA BIANCO VÆRET VORES DIREKTØR. UNDER VANSKELIGE VILKÅR, MÅ JEG NOK SIGE, VILKÅR SOM ER AFFØDT AF CORONAKRISEN.

TAK TIL NAUJA OG MEDARBEJDERNE FOR JERES STORE INDSATS UNDER MEGET VANSKELIGE VILKÅR.

TAK TIL BESTYRELSEN.

TAK TIL TILSKUDSGIVERNE NALAKKERSUIT OG ODENSE BYRÅD.

EN SÆRLIG TAK TIL AFGÅENDE SELVSTYREFORMAND KIM KIELSEN FOR HANS STORE INTERESE FOR NORDATLANTISK HUS.

JEG HÅBER VI KAN FÅ ET LIGESÅ NÆRT VENSKAB MED DEN NYE GRØNLANDSKE REGERING.

KONGEHUSET SKAL OGSÅ HUSKES I DAG MED VARME TANKER. DRONNING MARGRETHE OG KRONPRINS FREDERIK OG KRONPRINSESSE MARY SAMT PRINS CHRISTIAN.

VI ER ALLE INDBYGGERE I KONGERIGET.

ENDNU EN GANG: PILLUARIT, PILLUARIT MED GRØNLANDS NATIONALDAG. NYD DAGEN SAMMEN MED VENNER OG FAMILIE.

TAK FOR ORDET.